निम्बूक

तृष्णाशूलकफोत्क्लेशच्छर्दिश्वासनिवारणम्।
वातश्लेष्मविबन्धघ्नं जम्बीरं गुरु पित्तलम्।। **(Dhn)**

Jambira is guru in guna, increases pitta, alleviates trsna, sula, kapha, utklesa, chardi, svasa, vata, slesma and vibandha.

मधुरो मधुजम्बीरो शिशिरः कफपित्तजित्।
अर्शोघ्नः तर्पणः श्रमघ्नः पुष्टिकारकः । **(Dhn,Rjn)**

Madhu jambira is madhura in rasa, sisira in veerya, tarpana, pusti kara, alleviates kapha, pitta, arsa and srama.

जम्बीरस्य फलं रसे अम्लमधुरं वातापहं पित्तकृत्।
पथ्यं पाचनरोचनं बलकरं बह्नेः विवृद्धिप्रदम्।।

पक्वं चेन्मधुरं कफार्त्तिशमनं पित्तास्रदोषापनुत्।
वर्ण्यं वीर्याविवर्धनं च रुचिकृत् पुष्टिप्रदं तर्पणम्।।

निम्बूफलं प्रथितमम्लरसं कटुष्णम्
गुल्मामवातहरमग्निविवृद्धिकारि।
चक्षुष्यमेतदथ कासकफार्तिकण्ठ
विच्छर्दिहारि परिपक्वमतीव रुच्यम्।। **(Rjn)**

Jambira phala is amla, madhura in rasa, alleviates vata, increases pitta, is pathya, pacana, rocana, bala kara and vahni kara.

Pakva phala is madhura in rasa, pacifies kapha, arti, alleviates pitta and asra dosha, is varnya, veerya vivardhana, ruci kara, pusti prada and tarpana.

Its phala is always amla, katu in rasa, usna in veerya, agni vivardhana, caksushya, alleviates gulma, amavata, kasa, kapha, arti and kantha vichadri.
Paripakva phala is ati rucya.

निम्बूकं कृमिसमूहनाशनम्, तीक्ष्णमम्लमुदरग्रहापहम्।
वातपित्तकफशूलिने हितम्, कष्टनष्टरुचिरोचनं परम्।।
त्रिदोषवह्निक्षयवातरोगनिपीडितानां विषविह्वलानाम्।
मन्दानले बद्धगुदे प्रदेयं विसूचिकायां मुनयो वदन्ति।।
मिष्टनिम्बूफलं स्वादु गुरु मारुतपित्तनुत्त।
गररोगविषध्वंसि कफोत्क्लेशि च रक्तहृत्।।

स्वल्पजम्बीरिका तद्वत् तृष्णाच्छर्दिनिवारिणी।। **(Bpn)**

Nimbuka is amla in rasa, tiksna in guna, krmi samuha nasana, udara grahapaha. vata pitta kapha sula hita, kastha nastha ruci rocana para, tridosha vahni ksaya vata roga hara, manda anila, baddha guda, visucika hara.

Its phala is svadu in rasa, guru in guna, alleviates maruta and pitta, cures gararoga, visa, dhvamsi, kaphotklesi and rakta dosha.

Svalpa jambira alleviates trsna and chardi.